STORTINGET

Høringsnotat fra NHO Elektro

Høring: Statsbudsjettet 2027 (kapitler fordelt til samferdelskomiteen)
Notatdato: 14.10.2026

Notat til samferdselskomiteen fra NHO Elektro om statsbudsjettet 2027

Innspill fra NHO Elektro

NHO Elektro organiserer om lag 2 000 bedrifter innen elektro, ekom, automasjon, teknisk systemintegrasjon og heis, med over 35 000 fagfolk og lærlinger. Medlemsbedriftene bygger, drifter og vedlikeholder de elektriske og digitale systemene i vei- og jernbaneinfrastrukturen: belysning, ventilasjon og styringssystemer i tunneler, kraft- og signalanlegg på jernbanen og ladeinfrastruktur for kjøretøy og maritim transport.

Dette er bra

- 100 mill. kr til å beskytte operasjonell teknologi (OT) på riksveinettet mot digitale angrep (kap. 1320 post 01 og 22).
- Tre nye døgnhvileplasser med krav om lading for tunge kjøretøy i 2027.
- Videreføring av piloter for utslippsfrie anleggsplasser (kap. 1301 post 70) og 30 mill. kr til forskningssenterordningen Transport 2050.
- At revidert ITS-direktiv skal gjennomføres i norsk rett i 2027.

NHO Elektro ber komiteen foreta følgende endringer og prioriteringer i budsjettbehandlingen:

Tungtransporten: For tidlig å bremse satsingen på nullutslipp

Fra 2030 skal alle nye tunge kjøretøy være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass. Så langt i år er nullutslippsandelen 22,2 prosent for nye lastebiler og 12,4 prosent for nye langdistansebusser. Enova er det viktigste virkemiddelet for å lukke dette gapet. I 2025 støttet Enova 932 prosjekter med tunge nullutslippskjøretøy med om lag 1,1 mrd. kr, i tillegg til lading for tunge kjøretøy og om lag 400 mill. kr til utslippsfrie anleggsmaskiner.

Regjeringen foreslår å redusere den samlede bevilgningen til Klima- og energifondet med 3,8 mrd. kr til 4,1 mrd. kr, og skriver at Enova løpende vil vurdere når støtten til tungtransport skal fases ut. Regjeringen begrunner kuttet med at fondet ventes å være på 36 mrd. kr ved inngangen til 2027. Beholdningen viser imidlertid ikke hvor mye som er tilgjengelig for nye prosjekter, fordi inngåtte tilsagn må trekkes fra. NHO Elektro mener kuttet i Enova går i feil retning. Tungbilpakken i Nasjonal transportplan er omtalt som prioritert, men uten egen sum. Loven om infrastruktur for alternativt drivstoff, som gjennomfører EUs AFIR-forordning med krav om ladepunkter for lastebiler langs det transeuropeiske veinettet, kan tidligst gjelde fra 1. januar 2027 og må følges opp så snart forordningen er tatt inn i EØS-avtalen. Grønt landtransportprogram har advart om at bedrifter kan utsette investeringer når støtten kuttes og signalene er uklare. NHO Elektro deler bekymringen: Det er nå investeringene i nullutslippskjøretøy og ladeinfrastruktur må tas, og de krever forutsigbarhet.

Forslag til verbal: *«Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova opprettholder støtten til tunge nullutslippskjøretøy og ladeinfrastruktur for tungtransport til markedet er i rute mot målet om at alle nye tunge kjøretøy skal være nullutslipp eller bruke biogass fra 2030.»*

Tunnelsikkerheten må få høyere tempo

Bare 38 prosent av riksveitunnelene oppfyller kravene i tunnelsikkerhetsforskriften. Likevel videreføres tunnelutbedringsprogrammet i 2027 bare med prosjekter som allerede er i gang. Det gjenstår å utbedre åtte tunneler på det transeuropeiske veinettet, og etterslepet på resten av riksveinettet er stort. Regjeringen anslår at vedlikeholdsetterslepet på riksveiene øker med om lag 400 mill. kr i 2027.

Tunnelvedlikehold handler i stor grad om sikkerhetsutstyr og trafikkstyring. Samferdselsdepartementet skriver selv at elektriske anlegg i tunneler må skiftes ut og oppgraderes langt hyppigere enn andre tunnelelementer, og at deler av dem har en levetid på 10 til 15 år. I tillegg skal impellere i om lag 1 500 tunnelvifter med mulige materialsvakheter skiftes ut fra 2027. Når utskiftingen ikke holder tritt, øker risikoen for stengte tunneler og omkjøringer.

Forslag til verbal: *«Stortinget ber regjeringen øke bevilgningen til tunnelutbedring, slik at nye prosjekter kan startes i 2027 og etterslepet etter tunnelsikkerhets- og elektroforskriftene reduseres raskere på hele riksveinettet.»*

Elektro, automasjon og OT-sikkerhet i egne kontrakter

Veinettet er i dag avhengig av omfattende digital infrastruktur. Strømtilførsel, belysning, pumper, bommer og sanntidsovervåking styres av operasjonell teknologi som opprinnelig var laget for isolert drift, men som nå er koblet til øvrig infrastruktur og i økende grad mot internett. NHO Elektro støtter derfor de 100 mill. kr regjeringen setter av til OT-sikkerhet. Pengene må følges opp med krav i kontraktene og med riktig kompetanse hos dem som bygger og drifter anleggene.

Når tekniske anlegg legges inn i store driftskontrakter med vekt på brøyting og asfaltdekke, svekkes oppmerksomheten om og kompetansen på elektro, automasjon og digital sikkerhet, og færre bedrifter med denne kompetansen kan konkurrere. Egne kontrakter for tekniske anlegg gir bedre konkurranse fra kvalifiserte tilbydere, mer tilstandsbasert vedlikehold og tydelig ansvar for OT-sikkerheten.

Forslag til verbal: *«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statens vegvesen og Nye Veier lyser ut drift og vedlikehold av elektro, automasjon og andre tekniske anlegg i egne kontrakter, med krav til kompetanse på sikkerhet i operasjonell driftsteknologi.»*

Jernbanen: Fornyingen må ikke kuttes

Bevilgningen til fornying og mindre investeringer på jernbanen går ned fra 7 853,6 til 7 249,3 mill. kr (kap. 1352 post 72). Til fornying anslås 5,7 mrd. kr i 2027, mot om lag 6 mrd. kr i 2026. Bane NOR har beregnet at det må brukes om lag 8,8 mrd. kr i året bare for at etterslepet ikke skal øke. Regjeringen skriver selv at etterslepet øker når bevilgningen er lavere enn dette nivået, og at mange anlegg og komponenter er for lengst over sin tekniske levealder. Det rammer driftsstabiliteten og de passasjerene og godskundene som er avhengige av den.

Departementet peker også på mangel på fagfolk som kan være leder for elsikkerhet når nye kompetansekrav trer i kraft i 2027. Samtidig melder energientreprenører med den nødvendige grunnkompetansen at de har ledig kapasitet, men at Bane NOR lyser ut få oppdrag som leder for elsikkerhet.

Forslag til verbal: *«Stortinget ber regjeringen øke bevilgningen til fornying av jernbanen i 2027 til minst 2026-nivå.»*

Forslag til verbal: *«Stortinget ber regjeringen sørge for at Bane NOR legger til rette for at tilgjengelig kompetanse innen elsikkerhetsledelse hos energientreprenørene tas i bruk.»*

NHO Elektro utdyper gjerne innspillene.

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo
Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane
Nettredaktør: Lars Henie Barstad